

SVENLJUNGA
KOMMUN

Tillhör samhällsbyggnadsnämndens
beslut den 3 september 2024, § 67

rapport

Behovsutredning för miljö- och hälsoskydd samt livsmedel i Svenljunga kommun, 2025–2027

Förvaltning/enhet	Samhällsbyggnadsförvaltningen, Miljö- och byggenheten
Datum	2024-08-09

Sammanfattning

Syfte och bakgrund

Detta dokument utgör samhällsbyggnadsnämndens samt interna myndighetsnämndens behovsutredning inför 2025 och tre år framåt.

Behovsutredningen är en sammanställning och analys av det arbete som behöver genomföras för att nämnden ska klara sitt uppdrag enligt reglementet, bidra till måluppfyllelse av kommunfullmäktiges mål, samt för att kommunen ska kunna efterleva den lagstiftning som styr verksamheten. I denna behovsutredning sammanställs resursbehov och personaltillgångar för 2025–2027.

I första hand omfattar behovsutredningen myndighetsutövningen inom miljö- och hälsoskyddet och livsmedelskontrollen. Utredningen är flerårig för att kunna visa hur tillsynen behöver utvecklas för att bättre bidra till att nå miljömålen samt anpassas till förändrade förutsättningar med avseende på lagstiftning och de verksamheter som tillsynen riktar sig mot. Den bygger på en gemensam modell för Västra Götalands län och Hallands län.

Resursbehov

Årets behovsutredning visar på ett totalt resursbehov för 2025 på 6,7 årsarbetare, se tabell 1 nedan.

Tabell 1				
	Resursbehov enligt föregående års behovsutredning	Resursbehov enligt årets behovsutredning		
Tillsynsområde	Årsarbetare år 1	Årsarbetare år 1	Årsarbetare år 2	Årsarbetare år 3
Miljöskydd	1,43	1,53	1,53	1,51
Förorenade områden	0,38	0,44	0,50	0,53
Hälsoskydd	0,33	0,42	0,34	0,35
Små avlopp	2,77	2,61	2,61	2,52
Livsmedel	0,65	0,54	0,43	0,55
Naturvård	1,56	1,16	1,16	1,16
Årsarbetare totalt	7,12	6,7	6,57	6,62

Tabell 1. Sammanställning av totalt resursbehov.

Behovet jämfört med föregående års behovsutredning

Behovet jämfört med föregående års behovsutredning

Det samlade behovet 2025 ligger lite lägre än den bedömning som gjordes förra året. Minskningen finns inom tillsynsområdet naturvård där timmarna för tillsynen ändrats på grund av bättre underlag och justering av hur tillsynsbehovet är i kommunen. En minskning har även skett inom tillsynsområdet små avlopp där timmar justerats på grund av att fler fastighetsägare kommer in med en ansökan i tidigt skede vilket innebär att de inte behöver ett tillsynsbesök. Detta kan ändras från år till år men baserat på statistik från de senaste 3 åren kan en trend ses att fler kommer in med en ansökan tidigt. I det tidigare beräkningsunderlaget blivit dubbelräknade.

Behovet för naturvård har i behovsutredningen minskat för i år men ökat i förhållande till tidigare år. Bakgrunden till det ökade behovet är att Länsstyrelsen i Västra Götaland genomförde tillsyn på Miljö- och byggenheten under hösten 2022. I samband med tillsynen granskade Länsstyrelsen enhetens tidigare behovsutredningar och en synpunkt som då framkom var att behovet prioriterats ned kopplat till resurser redan i behovsutredningen och att behovsutredningen ska vara enhetens ursprungliga bedömda behov i verksamheten. Denna synpunkt berörde främst naturvård men även miljöskydd och mindre u- verksamheter. En bortprioritering av ett område ska inte göras i behovsutredningen utan denna del hanteras senare i tillsynsplanen.

Förändring under kommande 3-årsperioden

Ingen större förändring förväntas att ske under den kommande 3-årsperioden. En marginell minskning av behovet kan ses över tid med bakgrund att det finns osäkerheter i behovet för 2026–2027. Naturvårdsverket tog 2021 fram en tillsynstrategi för åren 2022-2025 som är ett gemensamt verktyg för kommuner och länsstyrelser för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn enligt miljöbalken. Arbetet med att ta fram en kommande tillsynsstrategi för åren 2026-2029 pågår vilket innebär att vi i dagsläget inte har vetskap om vilka fokusområden Naturvårdsverket vill att tillsynsmyndigheterna ska prioritera.

Under 2023 har den nya miljöbalkstaxan implanterats i verksamheten vilket innebär färre fasta årsavgifter och att de som inte har en fast årsavgift betalar tillsynsavgift i efterhand. Förändringen av taxa kommer fortsättningsvis innebära mer uppföljning under 2025 för att bedöma ifall taxan påverkar verksamhetens budget.

Förhoppningen är även att verksamhetsutvecklingen inom enheten kommer igång allt mer och att enheten får ut de e-tjänster som prioriterats. Arbetet med detta kommer att påverka miljöhandläggare och livsmedelsinspektör initialt vid uppbyggnad av e-tjänsterna men sedan förväntas en tidsbesparing.

Jämförelse mellan behov och budgeterade resurser (enligt fastställd budgetram)

Behovsutredningen visar på ett samlat behov av 6,7 årsarbetare för 2025, exklusive administration och ledning. De budgeterade resurserna, exklusive administration och ledning är 5,5 årsarbetare.

Resultatet blir att nämnden saknar 1,2 årsarbetare för att uppfylla behovet om man jämför med de budgeterade resurserna.

Konsekvenser vid resursbrist

Konsekvenserna av att inte ha tillräckliga resurser för nämndens ansvarsområden kan innebära att mer tid behöver läggas på händelsestyrda uppgifter, såsom klagomål och inkommande händelser, i stället för förebyggande arbete och tillsyn. Från 2.3 finansiering av tillsyn: En risk som uppstår när resurserna understiger behoven i för stor utsträckning är att myndigheten vid sin prioritering av den behovsprioriterade tillsynen kan tvingas lägga större fokus på den avgiftsfinansierade tillsynen för att klara en budget i balans trots att det inte alltid är där störst nytta för miljö och hälsa uppnås. En ytterligare faktor är att resursbrist kan leda till arbetsmiljöproblem i form av stress och otillräcklighet hos handläggarna. Detta kan även påverka servicenivån då förbättringsarbete blir nedprioriterat och återkopplingen från handläggare i ärenden längre.

Finansiering av tillsynen

Av de fastställda behoven enligt behovsbedömningen för 2025 går 52% att avgiftsfinansiera för miljö. Resterande 48% måste skattefinansieras. Uträkning är baserad på att livsmedel exkluderas då livsmedel har en separat budget. Av de fastställda behoven 2025 för livsmedel går 62% att avgiftsfinansiera för miljö. Resterande 38% måste skattefinansieras.

Vi bristande medel så behöver nämnden vid sin prioritering av den behovsprioriterade tillsynen lägga större fokus på den avgiftsfinansierade tillsynen för att klara en budget i balans trots att det inte alltid är där störst nytta för miljö och hälsa uppnås. Upplevd service kan också påverkas negativt.

Särskilt viktiga områden inom det behovsprioriterade arbetet

Inom det behovsprioriterade arbetet bedöms följande områden särskilt viktiga att lyfta fram:

- Arbetet med förorenade områden
- Tillsyn inom vattenskyddsområden
- Uppföljning av äldre avloppsärenden
- Eftersatt tillsyn såsom många mindre miljöskyddsverksamheter, så kallade U-verksamheter och dagvattenanläggningar
- Bibehålla en kontinuitet på tillsynen av små avlopp samt strandskyddstillsynen

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
Behovet jämfört med föregående års behovsutredning	3
Inledning	7
1. Beskrivning av tillsynsuppdraget	8
1.1 Tillsynsansvaret.....	8
1.2 Styrande dokument	8
1.3 Samverkan.....	11
2. Beskrivning av behovsutredningen.....	12
2.1 Förklaring av olika begrepp.....	12
2.2 Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan 17	
2.3 Finansiering av tillsyn	18
2.4 Behov av kompetensförsörjning	19
2.5 Konsekvenser vid resursbrist	20
3. Resursbehov av övrig tid.....	20
4. Resursbehov av handläggningstid per verksamhetsområde	21
4.1 Miljöskydd.....	22
4.2 Förorenade områden	26
4.3 Hälsoskydd	30
4.4 Små avlopp.....	34
4.5 Naturvård och skyddade områden	35
4.6 Livsmedel	38
4.7 Övergripande arbete- Administration och ledning.....	41
5. Resursbehov sammanställning	42

Inledning

För att möjliggöra en god och korrekt myndighetsutövning har kommunfullmäktige och kommunstyrelsen ansvar för att se till att Samhällsbyggnadsnämnden och den Interna myndighetsnämnden (nedan kallad nämnden) har tillräckliga resurser för att systematiskt kunna genomföra sitt uppdrag. Ett underlagsmaterial för detta är denna behovsutredning samt en separat Excel fil där alla resurser sammanställts som det bedöms finnas behov av mellan 2025–2027.

Enligt miljötillsynsförordningen ska det hos tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för tillsynsmyndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. I Svenljunga kommun är nämnden tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. Utredningen ska omfatta kommande treårsperiod och ses över vid behov, dock minst en gång per år. Det ska föras register över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Baserat på utredningen och registret ska den ansvariga nämnden inför varje verksamhetsår göra en tillsynsplan.

Enligt livsmedelsverkets föreskrift om offentlig kontroll av livsmedel ska kontrollmyndigheten årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska omfatta en period om minst tre år och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för.

Behovsutredningen avser 2025 till 2027. Det första året är preciserat och för de övriga anges en översiktlig bedömning av kommande tillsyns och kontrollbehov. För en stor del av myndighetsarbetet är det svårt att uppskatta behovet för respektive år. Många delar är händelsestyrda, såsom ansökningar, anmälningar, klagomål och remisser, där antalet inkommande ärenden kan variera från år till år. För andra delar beror behovet till stor del på ambitionsnivån och när något ska vara genomfört. Några exempel på detta är klimatarbetet och förorenade områden. Det kan även tillkomma krav från andra myndigheter som inte varit kända sedan tidigare eller som påkallar skyndsam uppmärksamhet av något slag.

Behovsutredningens upplägg är att avsnitt 2 och 3 framför allt beskriver bakgrund och övergripande förutsättningar. Avsnitt 4 till 6 beskriver behovet inom olika ämnesområden mer i detalj. Som underlag till denna behovsutredning finns det register som ska finnas över verksamheter som behöver återkommande tillsyn samt ett beräkningsunderlag.

1. Beskrivning av tillsynsuppdraget

1.1 Tillsynsansvaret

Miljö- och hälsoskyddstillsynen är en del i strävan att uppnå Sveriges nationella miljökvalitetsmål och de folkhälsopolitiska målen. Tillsynen ska ha en tydlig koppling till de globala målen i Agenda 2030, de nationella, regionala och lokala miljömålen. Livsmedelskontrollen ska även uppnå säkra livsmedel och att konsumenter inte vilseleds samt förebygga och begränsa skadeverkningar av alkohol, tobak och läkemedel. Livsmedelskontrollen ska ha en koppling till den Nationella kontrollplanen (NKP).

Som tillsynsmyndighet ska den ansvariga nämnden, på eget initiativ eller efter anmälan, i nödvändig utsträckning, kontrollera att lagstiftning samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs. Vid brister ska den ansvariga nämnden vidta de åtgärder som behövs för att lagstiftningen ska följas.

På samma sätt är nämnden lokal kontrollmyndighet för livsmedelskontrollen enligt livsmedelslagen samt tillhörande lagstiftning. Vid brister ska nämnden vidta de åtgärder som behövs för att lagstiftningen ska följas.

Myndigheten ska också vara kommunens sakkunniga i miljö- och hälsoskyddsfrågor och naturvård, som inte rör ren myndighetsutövning exempelvis gällande bygglov samt detalj- och översiktsplaner.

Nämnden är även ansvarig för kontroll och enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om handel med receptfria läkemedel samt lag om tobaksfria nikotinprodukter. Handläggning och tillsyn inom dessa områden hanteras av Marks kommun genom ett samverkansavtal från och med 1 januari 2024. Dessa delar är därför inte med i denna behovsutredning.

1.2 Styrande dokument

Nämndens verksamhet styrs till övervägande del av lagstiftning, nationella dokument och mål men även lokala dokument och mål. Nedan är beskrivet kort om respektive område.

Lagstiftning

De lagar som främst styr nämndens arbete är: Miljöbalken, Smittskyddslagen, Strålskyddslagen, Lagen om tobak och liknande produkter samt EG-lagstiftning,

Livsmedelslagen, Alkohollagen samt förordningar och föreskrifter kopplade till lagarna.

Nämndens arbete måste även förhålla sig till bland annat: Kommunallagen, Förvaltningslagen, Viteslagen, Offentlighets- och sekretesslagen och Dataskyddsförordningen GDPR (The General Data Protection Regulation).

Nationella dokument och mål

Riksdagen har fastställt nationella miljö kvalitetsmål. Målen ska vara styrande och vägledande för miljöarbetet i Sverige och vara uppnådda inom en generation. De ska också vara vägledande för hur de allmänna bestämmelserna i Miljöbalken ska tolkas.

De globala målen för hållbar utveckling inom Agenda 2030 antogs 2015. Kommunen har ett viktigt uppdrag att skapa förutsättningar för att samhället blir mer hållbart enligt de globala målen och miljö kvalitetsmålen. I regeringens skrivelse om Sveriges genomförande av Agenda 2030 till riksdagen i maj 2022 konstaterades att takten måste öka om Sverige ska klara målen.

En nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken har tagits fram och är ett gemensamt verktyg för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. Strategin gäller för perioden 2022–2025 och kommer att ses över en gång per år. Den innehåller fokusområden inom sex olika arbetsområden som tillsynsmyndigheterna som kan användas som stöd för tillsynsplaneringen. Behovsutredningen kommer att visa på de fokusområden som kommunen bör arbeta med och tillsynsplanen kommer att visa på vilka områden som faktiskt blir prioriterade under perioden, utifrån de förutsättningar som finns.

Kommunerna har genom införandet av EU:s vattendirektiv år 2004, fått ett tydligare uppdrag att arbeta med vattenförvaltning och förbättra eller skydda vattenmiljön i våra sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten. Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2022 – 2027 är vägledande för tillsyn samt strategiskt arbete. I tillsynen ska det bland annat säkerställas att verksamheter vidtar de skyddsåtgärder som är nödvändiga för att miljö kvalitetsnormer för vatten ska efterlevas.

För livsmedelskontrollen finns en nationell kontrollplan (NKP). NKP är gemensam för alla kontrollmyndigheter i livsmedelskedjan. Den möjliggör en likvärdig kontroll, med gemensamma mål och prioriteringar i hela landet, med riktlinjer för kvalitetssäkring och utveckling. Planen är flerårig, just nu 2022–2025.

Regionala dokument och mål

Länsstyrelsen i Västra Götaland har tagit fram regionala miljömål som består av två delar. Dels tidigare beslutade nationella miljömål med preciseringar och etappmål som antagits som regionala, dels regionala tilläggs mål. De regionala tilläggs målen är mer specificerade kan exempelvis vara att föroreningar ska minska en viss mängd till ett visst år. Eller att förorenade områden ska åtgärdas till ett visst årtal, mer om detta mål finns att läsa under avsnittet Förorenade områden.

Lokala dokument och mål

Kommunen har fastställda lokala styrdokument med utgång från miljöbalken. Föreskrifterna påverkar verksamheter och kommuninvånare och deras efterlevnad ska kontrolleras av tillsynsmyndigheten. Det handlar om föreskrifter för kommunens vattenskyddsområden, lokala hälsoskydds föreskrifter samt lokala styrdokument innehållande riktlinjer för tillsyn exempelvis handlingsplaner för små avlopp. Enheten har även tagit fram en intern handlingsplan för förorenad mark. Andra enheters planer som involverar tillsynsmyndigheten är vattentjänst- och avfallsplaner.

Kommunen har fullmäktigemål och nämndsmål som tillsammans med behovsutredningen kan ligga till grund till prioriteringar i den kommande tillsynsplanen:

- Fullmäktigemål 1: Vi ger barn och unga upp till 30 år förutsättningar för fortsätta studier, sysselsättning och arbete
  - Nämndmål 1.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska skapa och bibehålla stimulerande livsmiljöer samt bidra till en hälsosammare livsstil för barn- och unga.
- Fullmäktigemål 2: God ekonomisk hushållning
  - Nämndmål 2.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska genom hållbar konsumtion och produktion anpassa verksamheten till ett förändrat klimat.
- Fullmäktigemål 3: Vi skapar en attraktiv kommun för alla
  - Nämndmål 3.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska bidra till kommunens tillväxt och attraktivitet genom att utveckla och bevara kommunens värden.
  - Nämndmål 3.2: Samhällsbyggnadsnämnden ska upplevas som en attraktiv arbetsgivare dit personal söker sig och stannar kvar.

- Fullmäktigemål 4: Vi bidrar till minskad miljö och klimatbelastning
  - Nämndmål 4.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska värna om kommunens vatten.
  - Samhällsbyggnadsnämndens verksamheter ska anpassas för att minska miljö- och klimatpåverkan.

1.3 Samverkan

För att kunna utföra uppgifterna så effektivt som möjligt kan samverkan med andra vara ett medel. Kommunen ingår i Miljösamverkan Väst, dit både Västra Götaland och Halland tillhör.

Svenljunga har tillsammans med övriga kommuner i Sjuhärad ingått samverkan genom avtal angående tillsynen inom miljöbalkens område. I och med detta kan resurserna användas mer effektivt.

Miljösamverkan

Miljösamverkan Västra Götaland är ett samarbete mellan länsstyrelsen, de tre kommunalförbunden Skaraborg, Fyrbodal och Boråsregionen/Sjuhärad och de kommunalförbundens kommuner samt kommunerna i Göteborgsregionen.

Miljösamverkan Halland är ett samarbete mellan länets kommuner och länsstyrelsen. Miljösamverkan Västra Götaland och Miljösamverkan Halland har slagits samman och heter numera Miljösamverkan Väst (nedan kallad Miljösamverkan). Länet har samverkat tätt sedan 2014 med bland annat verksamhetsplanering, Mötesplats Goda exempel och chefssamverkan.

Miljösamverkan Väst har en gemensam vision och värdegrund, Det önskade läget, i miljösamverkan som genomsyrar allt arbete. Miljösamverkan stöttar kommunerna i arbetet som lokal myndighet. De samordnar, utvärderar och tar fram underlagsmaterial till tillsynskampanjer samt tar fram informationsmaterial och ordnar utbildningar. Kommunerna gör samordningsvinster; dels när sakområden går igenom samtidigt i länet och dels genom stöd med underlagsmaterial, planering och utvärdering. Miljökontoren eller motsvarande på länsstyrelserna deltar med kompetens till projektgrupper som arbetar fram projekten samt deltar i projektens aktiviteter så långt som möjligt.

Sjuhäradskommunerna

Inom Sjuhäradskommunerna sker samverkan genom olika nätverk för bland annat miljötillsyn, hälsoskyddstillsyn, lantbruk, små avlopp, strandskyddshandläggare, livsmedel, alkohol, tobak och miljöchefer. Gemensamma utbildningar och i viss

mån också projekt diskuteras och genomförs. Syftet är samsyn, erfarenhetsutbyte och ökad kompetens.

Sjuhäradskommunerna kan få hjälp med handläggning av ärenden från andra sjuhäradskommuner via det avtal som miljösamverkan väst har tagit fram och som Svenljunga kommun har anslutit sig till. Samverkansavtalet kommer att fungera bäst när alla kommuner samverkar i framtagandet av behovsutredningar och tillsynsplaner. Detta för att kunna planera in kommande samarbeten mellan kommunerna.

En permanent samverkan från och med 1 januari 2024 inom tillsynsområdena Alkohol, tobak, receptfria läkemedel folköl samt tobaksfria nikotinprodukter.

2. Beskrivning av behovsutredningen

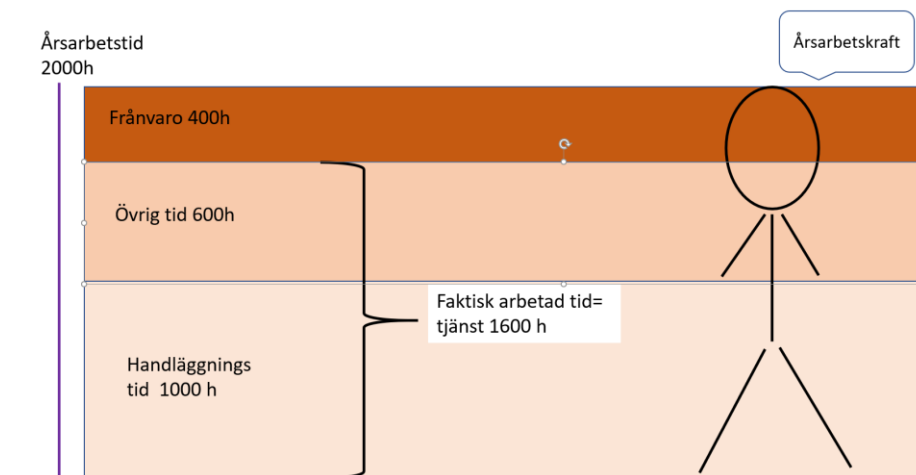
Detta avsnitt handlar om vilka resurser som finns tillgängliga i form av årsarbetare (heltid och deltid) och hur det beräknas samt övergripande förutsättningar för perioden.

2.1 Förklaring av olika begrepp

I behovsutredningen utgår beräkningarna från ett förväntat antal timmar som går åt för olika arbetsuppgifter. Hur många årsarbetare eller tjänster det krävs för att utföra arbetsuppgifterna beror på hur timmarna fördelas på handläggningstid respektive övrig tid samt hur många personer som arbetar deltid. Nedan förklaras de olika begreppen samt beskrivs hur omvandlingen från timmar till årsarbetare eller tjänster kan ske.

Årsarbetare

En heltidsanställd arbetar i genomsnitt 1 600 timmar per år (efter avdrag på 400 timmar för ledighet/sjukdom). Hur denna tid fördelas mellan handläggningstid (styrd, händelsestyrd och behovsprioriterad tid) eller övrig tid kan skilja mellan kommuner beroende på förutsättningar. Normalt bedöms 1 000 timmar av den faktiska arbetstiden läggas på handläggning och 600 timmar på övrigt. Se figur 1 nedan.

Figur 1. Fördelning av tid för en heltidsanställd.

Om en jämförelse ska ske av hur många årsarbetare det finns totalt på de olika kontoren görs detta utifrån antal tjänster och tjänstgöringsgrad.

Exempel: Två heltider och en halvtid ger 2,5 årsarbetare.

Om en jämförelse ska ske av hur många årsarbetare det behövs för ett specifikt område görs detta genom att den samlade tiden för området delas med handläggningstiden.

Exempel: Det beräknas att det finns ett behov av att lägga 5 000 timmar inom ett område, till exempel livsmedel. Denna tid delas med den årliga handläggningstiden för en heltid som är 1000 timmar vilket blir 5 årsarbetare. (Områdets behov i timmar / handläggningstiden för en heltidstjänst = antal årsarbetare). Det behövs alltså 5 heltidstjänster för att utföra 5 000 timmar livsmedelsverksamhet.

Deltid

Handläggningstiden för en som arbetar heltid utgör 50 procent av den anställda tiden, alltså 1000 timmar handläggningstid på 2000 timmar anställd tid. Detsamma gäller för en deltid.

Exempel: En person som arbetar 80 procent får en anställd tid motsvarande 1 600 timmar. Handläggningstiden blir 800 timmar.

En förutsättning är att både frånvaro och övrig tid reduceras i samma storleksordning som den nedsatta tiden, i exemplet ovan alltså med 20 procent. Tiden för frånvaro minskar automatiskt vid deltid eftersom planerad arbetstid per dag eller vecka är kortare. Det finns vissa delar inom kategorin övrig tid som alla är

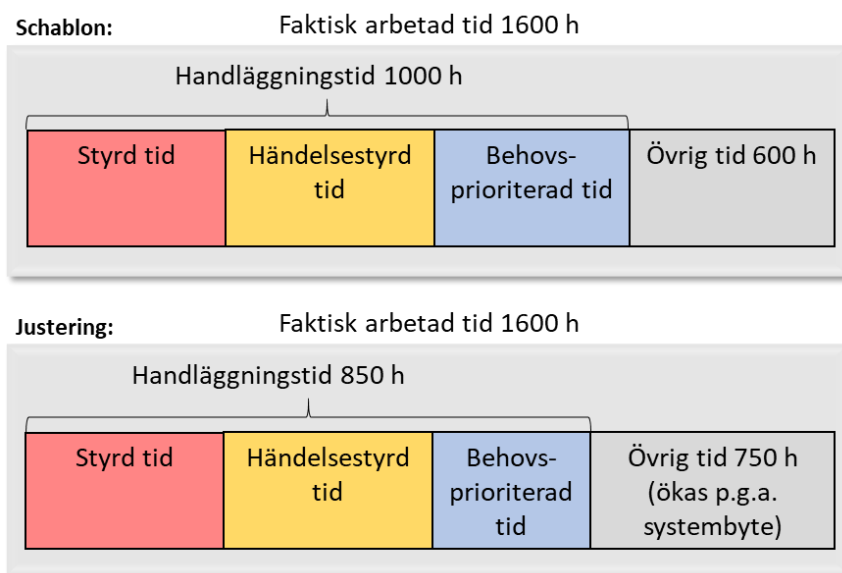
med på oavsett arbetsgrad och andra där deltagandet kan prioriteras i olika omfattning.

Övrig tid

Inom kategorin Övrig tid hör arbetsuppgifter som inte direkt berörs av det som anses vara karakteristiskt för handläggning. De arbetsuppgifter som omfattas har dock en viktig roll för att få hela verksamheten att fungera väl. Det rör sig om bland annat utbildning, kvalitets- och utvecklingsarbete (mallar, rutiner, hemsida), verksamhetsplanering (behovsutredning och tillsynsplan), uppföljning av verksamheten, personalmöten, nätverksträffar, IT-frågor, med mera.

Generellt bedöms att 600 timmar behöver avsättas för Övrig tid på en heltidstjänst. Det kan dock under en period finnas uppgifter som måste utföras inom denna kategori som gör att den övriga tiden måste ökas. Vilket innebär att handläggningstiden per årsarbetskraft minskar och behovet av antal årsarbetskrafter ökar för att kunna utföra nämndens uppdrag.

Till exempel om vi ska utföra 3000 timmar handläggningstid men samtidigt behöver öka övriga tiden med 150 timmar per handläggare får vi ett resursbehov på 3,5 årsarbetare istället för 3. Handläggningstiden minskar per årsarbetskraft ($1000-150=850$). Antal årsarbetare ($3\ 000 / 850 = 3,5$). Se figur 2 nedan.

Figur 2. Justering av handläggningstid i behovsutredning.

Handläggningstid

Handläggningstiden delas in i tre kategorier

- Styrd tid
- Händelsestyrd tid
- Behovsprioriterad tid

Styrd tid

Den styrda tiden består av planerad tillsyn på de verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga och har störst behov och krav på tillsyn. Här ingår följande verksamheter:

- Tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter (A, B och Industriutsläppsverksamheter)
- Anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter (C)
- Anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter (H)
- Verksamheter som styrs av strålskyddslagen (solarium)
- Livsmedelsverksamheter (L)

Styrd tillsyn är som ett grunduppdrag från staten där kommunerna har mindre möjlighet att påverka. Det styrda behovet är gemensamt för samtliga operativa myndigheter. Här styrs tillsynen av staten i lagstiftning och tillsynsbehovet ska täckas i tillsynsplanen i form av årliga tillsynsaktiviteter. Behovet planeras med stöd av tillsynsvägledning från de centrala myndigheterna Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Strålskyddsmyndigheten och Jordbruksverket. Inom livsmedelsområdet planeras behovet med stöd av vägledning från Livsmedelsverket.

Den styrda tillsynen finansieras genom tillsynsavgifter enligt beslutat taxa och har i huvudsak 100 procents kostnadstäckning genom taxa utifrån behovsbedömningsfilen. Undantag är restiden vid livsmedelskontroll, animaliska biprodukter och obligatorisk miljöövervakning i form av gammastrålmätning.

Händelsestyrd tid

Tiden i denna kategori benämns som händelsestyrd eftersom det inte i förväg går att planera precis när eller i vilken omfattning behovet kommer uppstå.

Händelsestyrd tid omfattar ärenden som kommer in till myndigheten som måste hanteras så som ansökningar, anmälningar, klagomål, olyckor, remisser, samråd, besvara myndigheter och media, frågor där vi ger rådgivning och stöd etc.

Kategorin omfattar också uppföljande handläggningstid på verksamheter utöver den planerade tillsynstiden, exempelvis anmälan om misstänkt miljöbrott, miljösanktionsavgifter, klagomål och annan uppföljande tillsyn.

Behovet uppskattas utifrån tidigare erfarenheter med hjälp av ärendehanteringssystem, samt utifrån den planerade styrda och behovsprioriterade tillsynen då dessa till viss del påverkar den händelsestyrda tillsynen.

Den händelsestyrda tillsynen kan både vara finansierad och icke-finansierad. Ansöknings- och anmälningsärenden finansieras via taxa, vid ärenden kopplat till rökfria miljöer och till viss del klagomål eller olyckor har vi många gånger svårigheter att ta ut avgift. Den händelsestyrda tiden har mellan 34–83% procent kostnadstäckning genom taxa utifrån behovsbedömningsfilen beroende på tillsynsområde.

Behovsprioriterad tid

Behovsprioriterad tid omfattar den planerade tillsynen på verksamheter som inte är anmälningspliktiga inom miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (så kallade U respektive UH verksamheter). Denna kategori kan även omfatta nationella och regionala tillsynsprojekt, avloppsinventeringar/tillsyn, strandskyddstillsyn och annan tillsyn som omfattas av lagstiftning som nämnden har tillsyn över, exempelvis animaliska biprodukter (ABP) och strålskydd.

Staten anger behovet genom lagstiftning och vägledning från centrala myndigheter. Ansvarig nämnd planerar denna tillsyn utifrån lokala förutsättningar och fördelar tillsynsbehovet över tre år. Tillsynsfrekvensen för dessa verksamheter varierar och kan vara årlig, återkommande, projektinriktad eller sporadisk (när behovet påkallas, till exempel tillsyn avfallshanteringen på byggarbetsplatser).

För att bedöma behovet används SKR:s planeringsmatris se figur 3 nedan. Genom att bedöma olika branschernas tillsynsbehov utifrån risk hälsa och miljö samt de lokala förutsättningarna får kommunen en uppfattning om hur ofta de olika branscherna behöver besökas (tillsynsfrekvens). Matrisen har använts för U och UH verksamheter.

Figur 3 Planeringsmatris för tillsyn av U och UH-branscher. Figuren är hämtad ut skriften Kommunala behovsutredningar, Sveriges Kommuner och Landsting, 2018.

Beskrivning av kvadranterna ovan:

- **Högt tillsynsbehov motsvarar en tillsynsfrekvens med årlig tillsyn av branschen.**
Exempel: Tillståndspliktiga verksamheter eller andra verksamheter som har ett direkt utsläpp till vatten eller luft och behöver tillsyn årligen.
- **Normalt tillsynsbehov motsvarar en tillsynsfrekvens med kontroll vart annat år för branschen**
Exempel: större lantbruk, biltvättar, och lackerare
- **Lågt tillsynsbehov besöks vart tredje till vart fjärde år**
Tillsyn sker projektinriktat i större projekt (tex miljösamverkan eller nationellt) eller beroende på branschens behov.
Exempel: bilverkstäder, drivmedelanläggningar mindre lantbruk.
- **Sporadiskt tillsynsbehov behöver inte återkommande tillsyn och sker när behovet påkallas**
Kan även var nationella och regionala tillsynsprojekt.
Exempel: riktigt små lantbruk.

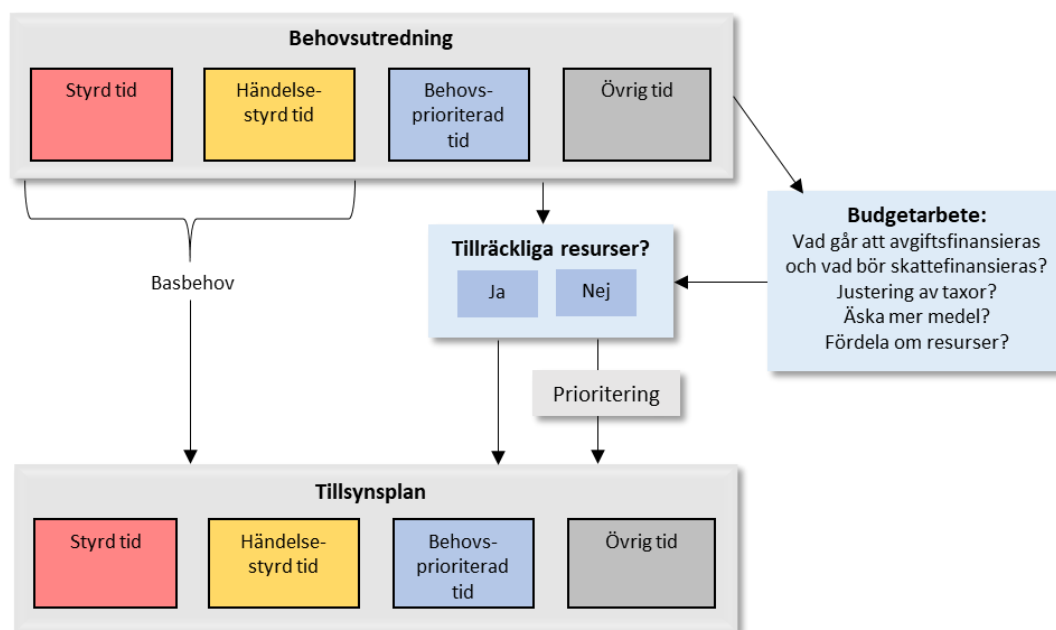
2.2 Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan

En behovsutredning tas fram som ska visa vilket behov av resurser som finns för att utföra myndighetens arbete. Behovsutredningen och olika uppföljningar av verksamheten utgör en grund för framtagande av budgeten. Av budgeten framgår

vilka resurser som finns tillgängliga. Med behovsutredning och budget som grund kan en tillsynsplan tas fram.

De arbetsuppgifter som omfattas av kategorierna styrd tid och händelsestyrd tid utgör tillsynsmyndigheternas basbehov, till vilka myndigheten alltid måste kunna avsätta den mängd tid och resurser som behövs. Dessa delar förs över direkt från behovsutredningen till tillsynsplanen, se figur 4 nedan.

I behovsutredningen bedöms resursbehovet för behovsprioriterad tid. Om budgeten innebär att inte tillräckliga resurser finns måste prioriteringar göras eller ambitionsnivån ses över. Det är framför allt inom den behovsprioriterad tiden prioriteringar kan göras.

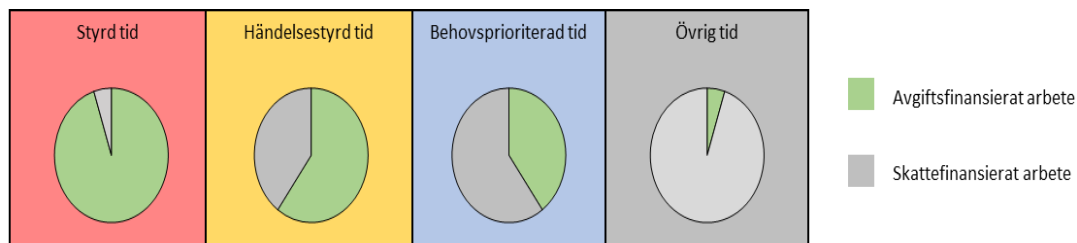
Figur 4. Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan.

2.3 Finansiering av tillsyn

Myndighetens arbete finansieras både genom avgifter och skattemedel. Efter att behoven fastställts i behovsutredningen bedöms vad som går att avgiftsfinansiera och vad som bör skattefinansieras. Målsättningen är att så mycket arbete som möjligt ska avgiftsfinansieras. För det arbete där så inte är möjligt måste det skattefinansieras.

I Sverige gäller principen att "förorenaren betalar" och finns i en av EU:s regler, med innebörden att den som påverkar människans hälsa eller miljön ska betala myndighetens kostnader för tillsynen.

Den styrda tillsynen är i huvudsak avgiftsfinansierad medan den övriga tiden till övervägande del är skattefinansierad. Vad gäller de övriga två kategorierna kan det variera i hög grad beroende på hur behoven ser ut, se figur 5 nedan.

Figur 5. Exempel på fördelning mellan avgiftsfinansierad- och skattefinansierad tillsyn.

Det skattefinansierade arbetet kan exempelvis omfatta information och rådgivning till allmänhet och verksamhetsutövare, hantering av olyckor, remisser, planarbete, arbete med enkäter och rapportering till centrala/regionala myndigheter. En del skattefinansierad verksamhet kan finansieras via annan lagstiftning, till exempel vid deltagande i planarbetet, så att miljö- och byggenhetens kostnader läggs på den sökande via plan- och bygglagstiftningen.

En risk som uppstår när resurserna understiger behoven i för stor utsträckning är att myndigheten vid sin prioritering av den behovsprioriterade tillsynen kan tvingas lägga större fokus på den avgiftsfinansierade tillsynen för att klara en budget i balans trots att det inte alltid är där störst nytta för miljö och hälsa uppnås.

2.4 Behov av kompetensförsörjning

Nämndens ansvar att bedriva tillsyn och prövning inom verksamhetsområdena är komplext och omfattande. Det ställs därför stora krav på tillsynsmyndigheten att upprätthålla tillräcklig kompetens för att utföra myndighetsuppdraget effektivt och rättssäkert med hög kvalitet.

Arbetet som miljö- och hälsoskydds- eller livsmedelsinspektör kräver universitet- eller högskoleutbildning inom miljö- och hälsoskydd eller annan relevant utbildning och erfarenhet som arbetsgivaren bedömer likvärdig för de uppgifter som ska utföras. Kunskap om miljölagstiftning och förvaltningsrätt är nödvändig.

Det är viktigt att den som arbetar som inspektör har förståelse för myndighetsrollen, kan vara tydlig och ha ett gott bemötande, har god förmåga att kommunicera i tal och skrift samt har en god samarbetsförmåga.

I grunden krävs att kunna jobba som generalist i tillsynsuppdraget och hantera många olika ämnesområden, men det finns möjlighet och behov av att fördjupa sig

och bygga upp expertkunskap inom ett speciellt ämnesområde, till exempel förorenade områden eller kemikalietillsyn. Behov och möjligheter till fördjupning skiljer sig här mellan små och stora kommuner och kan variera över tid.

Att upprätthålla och utveckla kompetensen hos personalen är i grunden ett löpande arbete. En orsak till förändrat kompetensbehov kan vara förändringar i lagstiftning, vilket medför riktade insatser inom kompetensutveckling.

2.5 Konsekvenser vid resursbrist

Konsekvenserna av att inte ha tillräckliga resurser för nämndens ansvarsområden kan innebära att:

- Risk för att vi i tillsynsplanen lägger mer tid där vi har mer intäkt för att klara budget i balans, vilket inte är lika med att lägga tiden där den gör mest nytta ur miljö-, hälsoskydds eller serviceperspektivet.
- utsläppen till mark, vatten och luft inte begränsas i tillräcklig omfattning.
- mer tid behöver läggas på händelsestyrda uppgifter, såsom klagomål, i stället för förebyggande arbete.
- mer tid behöver läggas i ett senare skede för att klara målsättningar. Det innebär att vi får en tillsynsskuld som behöver arbetas ikapp för att klara målsättningar.
- kontakt med verksamhetsutövare som har mindre kunskap om miljöbalkens regler uteblir.
- det blir minskad likabehandling av dem vi är till för.
- trovärdigheten för oss som myndighet minskar.

3. Resursbehov av övrig tid

Beskrivning av området

Övrig tid, är sådan tid som inte är direkt handläggningstid men som behövs för att verksamheten ska fungera. Det beskrivs närmare i avsnitt 3.1

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

I tidigare behovsutredningar så har den schablontid som tagits fram av Miljösamverkan på 600 timmar använts. Vid framtagandet av årets behovsutredning har en ny bedömning gjorts då en uppskattning gjorts av den

nedlagda tiden som ett underlag för den faktiska verksamheten, istället för att använda den framtagna schablonen. Detta innebär att 685 timmar behöver avsättas för Övrig tid på en heltidstjänst.

Detta innebär att handläggningstiden per årsarbetskraft minskar och behovet av antal årsarbetskrafter ökar för att kunna utföra nämndens uppdrag.

Tillsynsmyndigheten i Svenljunga kommun har 5 heltidsanställda handläggare inom tillsynsområdena miljöskydd, hälsoskydd, förorenade områden, små avlopp, naturvård och livsmedel. För att verksamheten ska vara mindre sårbar och för mer rättssäkra bedömningar, arbetar samtliga handläggare inom flera tillsynsområden. Detta innebär att varje enskild handläggare behöver lägga mer till på kompetensutveckling, kvalitetsarbete, planering/uppföljning samt samverkan inom fler tillsynsområden. Varje enskild handläggare kan därför behöva lägga tid på kvalitetsarbete, utbildning eller nätverksträffar inom fler tillsynsområden jämfört med exempelvis större kommuner där handläggare i regel arbetar inom ett tillsynsområde. Därför har den övriga tiden i excel-filen till behovsbedömningen ökat upp vilket innebär att den faktiska handläggningstiden minskar till 915 timmar.

4. Resursbehov av handläggningstid per verksamhetsområde

I detta avsnitt redovisas resursbedömningen per verksamhetsområde. Redovisningen är indelad i sju övergripande verksamhetsområden: miljöskydd, förorenade områden, hälsoskydd, små avlopp, naturvård, livsmedel samt administration. För varje område redovisas en beskrivning av verksamhetsområdet, en analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden, samt en sammanställning av resursbehovet.

Områdena Alkohol, Tobak inkl. receptfria läkemedel och tobaksfria nikotinprodukter har inte tagits med i detta stycke då Svenljunga kommun samverkar med Marks kommun.

Bedömningen av behovet görs utifrån de specifika förutsättningarna i kommunen för respektive verksamhetsområde, där följande faktorer tas hänsyn till:

- Antal tillsynsobjekt i kommunen.
- Status på mark, luft och vatten i kommunen i förhållande till uppsatta mål och åtgärdsprogram inom området.

- Uppföljning av utfört arbete (Det kan t.ex. vara något som låg med i förra årets planering som inte kunde utföras av någon anledning. Då ökar det på behovet för kommande period.).
- Mängd inkomna ärenden.
- Förändrade/nya lagar, förordningar, reglementen eller riktlinjer.
- Annan förändring i omvärlden, till exempel pandemi.

Som underlag till de uppgifterna om antal objekt och timmar finns ett beräkningsunderlag i form av en Excel fil. I beräkningsunderlaget finns även mer detaljerad information om timmar per område.

4.1 Miljöskydd

Beskrivning av området

Miljöskydd omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 9 (exklusive hälsoskydd), 14 och 15 i miljöbalken.

Miljöskyddstillsynen syftar till att förbättra och trygga en god miljö utomhus och till att förhindra och förebygga utsläpp till mark, luft och vatten.

Miljöskyddsområdet är brett och inbegriper följande delområden: miljöfarliga verksamheter, avfall, hantering av massor samt kemiska produkter. Vi har även valt att inkludera:

- tillsyn på animaliska biprodukter, den vi kallar för ABP-tillsyn. En del kommuner gör den separat medans vi gör den i samband med ett ordinarie tillsynsbesök. (Detta område beskrivs mer nedan).
- tillsyn inom vattenskyddsområden görs i samband med ordinarie tillsyn istället för att redovisa den tillsynen separat under naturvård och skyddade områden.

Inom området ingår tillsyn på alla objekt som omfattas av tillsyn enligt kapitel 9 i miljöbalken. Detta omfattar B- och C-verksamheter såväl som U-verksamheter. Arbetet bedrivs främst genom planerad tillsyn, handläggning av prövningsärenden, remissyttranden i tillståndsärenden samt inspektioner i samband med klagomål eller tillbud. I den planerade tillsynen ingår normalt att kontrollera egenkontroll, kemikaliehantering, avfallshantering, samt utsläpp till vatten, luft och mark.

Animaliska biprodukter och foder

Enheten ansvarar för tillsyn och kontroll inom följande områden:

- Nedgrävning av animaliska biprodukter
- Utlämnande och transport av matavfall
- Kontroll av livsmedelsanläggningar
- Kompostering av matavfall när detta inte görs i en av Jordbruksverket godkänd komposteringsanläggning
- Förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktionen
- Förbränningsanläggningar som förbränner animaliska biprodukter i primärproduktionen
- Användning av organiska gödningsmedel, naturgödsel i primärproduktionen

Ansvar för kontrollen av animaliska biprodukter och foder, exempelvis döda djur eller köttavfall från slakterier eller butiker, delas mellan kommunen, länsstyrelsen, Livsmedelsverket och Jordbruksverket.

Målet med tillsynen är att förhindra smittspridning och ha en god fodersäkerhet. Tillsynen finansieras via avgifter enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Giftfri miljö, begränsad klimatpåverkan, frisk luft, skyddande ozonskikt, ingen övergödning, grundvatten av god kvalitet, god bebyggd miljö.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

I kommunen finns i nuläget 53 verksamheter (13 B-verksamheter och 40 C-verksamheter) som nämnden har tillsynsansvaret för. Dessa har högsta prioritet och de flesta får tillsyn årligen eller vartannat år. Samråd med länsstyrelsen kommer att ske hösten 2024 för eventuellt övertag av ytterligare 2 B-verksamheter.

Den styrda tillsynen inbegriper även granskning av inkommande rapporter gällande köldmedia och cisterner samt den statligt styrda miljöövervakningen.

Händelsestyrd tid

Specifikt inom miljöskyddsområdet ingår i den händelsestyrda tiden bland annat handläggning av anmälan om avfall för anläggningsändamål, ansökan för att installera en värmepump, anmälan om kompost samt ansökan om tillstånd eller dispens för cisterner. Det ingår även klagomål och olyckor där mängden ärenden kan variera stort från år till år.

Det kan komma att bli en ökad mängd inkommande händelser beroende på vad som händer med utvecklingen av Lockryds-området. Det kan vara anmälningar som berör "Avfall för anläggningsändamål", det vill säga placering av vegetationsmassor från området samt nya verksamheter som etablerar sig i kommunen. Likaså kan antalet remisser från byggenheten öka på grund av ökade nybyggnationer i kommunen. I beräkningsmodellen har enheten endast räknat på en mindre ökning av inkommande händelser men det kan som sagt bli ännu mer. Totalt räknar vi med 143 ärenden i denna kategori för år 2024.

Behovsprioriterad tid

I kommunen finns i nuläget cirka 246 U-verksamheter, som nämnden har tillsynsansvaret för och kännedom om. U-verksamheterna är uppdelade i två grupper; U-verksamheter och U-jordbruk. Dessa har i allmänhet ett lägre tillsynsbehov än B- och C-verksamheter. Beroende på tillsynsbehov får de tillsyn 1 gång per år till vart femte år. 150 av de 245 U-verksamheterna har ett väldigt lågt tillsynsbehov och en del har aldrig haft ett första tillsynsbesök. Dessa verksamheter ligger på en lista över de verksamheter som får "sporadisk tillsyn" vilket betyder att de får tillsyn vid behov, vilket kan vara när det inkommer ett klagomål på verksamheten eller när det finns tid över i tillsynsplanen för att göra ett första tillsynsbesök (efter detta besök kan man eventuellt se ett ökat tillsynsbehov och de flyttas från listan till en beroende på tillsynsbehovet).

I samband med Länsstyrelsens revision fick kommunen synpunkter på att tillsynen på U-verksamheter behöver prioriteras. Under kommande 3-års period fokuserar enheten på jordbruksverksamheterna inom den här kategorin. Under 2022 utfördes inventering av jordbruksverksamheter där en tredjedel av kommunen inventerades. Utifrån denna inventering hittades nästan 100 nya jordbruksverksamheter. Vi har efter detta arbete uppskattat att det finns cirka 200 till i kommunen som vi inte kännedom om i dagsläget. Bedömningen är att stor del av dessa verksamheter är mycket små jordbruksverksamheter som inte kommer att kräva tät tillsyn framöver. Då vi uppskattar att vi har cirka 300 U-jordbruk som ligger under sporadisk tillsyn har enheten bedömt att behovet är att samtliga verksamheter får tillsyn inom en 10 års period. Det innebär att 30 verksamheter

inom denna kategori ska få tillsyn varje år. Samt att inventeringen ska fortsättas för att uppdatera våra tillsynsregister.

Tillsynsbehovet för U-verksamheterna har tagits fram genom tidigare erfarenheter av verksamheterna, utifrån tidigare inspektionsrapporter och eventuellt inkomna klagomål. En del verksamheter har aldrig haft tillsyn och prioriteras därför upp.

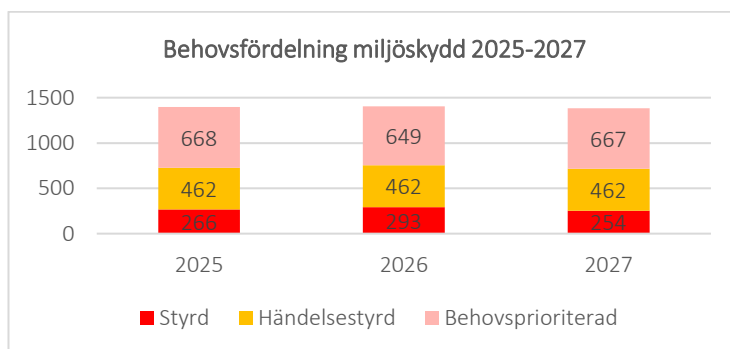
Behovet för tillsynen för tid finns sammanställt i tabell 2 nedan.

Tillsynsfrekvens miljöskyddsverksamheter	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027
B- verksamheter	147	147	147
C-verksamheter	91	118	79
U- verksamheter – normalt tillsynsbehov	116	93	107
U- verksamheter Sporadisk tillsyn – lågt tillsynsbehov	0	0	0
U- verksamheter Sporadisk tillsyn – lågt tillsynsbehov jordbruk	90	90	90
Totalt i timmar	444,00	448,00	423,00

Tabell 2. Sammanställning av tillsynsbehov på miljöfarliga verksamheter.

Sammanställning av resursbehov – miljöskydd

Årets utredning visar på ett behov av 1 396 timmar det vill säga 1,53 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla tillsynsbehovet inom miljöskydd 2025. Året efter beräknas behovet ligga kvar på 1,53 för att därefter minska till 1,51 ÅA. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 6 nedan.

Figur 6. Figuren visar på resursbehovet för miljöskydd 2025 -2027.

4.2 Förorenade områden

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 10 i miljöbalken. Tillsynen omfattar potentiella och konstaterade föroreningskador i mark, grundvatten, ytvatten, sediment och byggnader.

Att identifiera, undersöka och åtgärda områden som förorenats av befintliga eller tidigare verksamheter är ett viktigt led i arbetet att minska riskerna för att människor och miljö utsätts för farliga ämnen.

I den nationella strategin för miljöbalkstillsynen föreslås förorenade områden få hög prioritet för att uppnå satta miljömål.

Förenklat kan resursbehovet för tillsyn av förorenade områden delas in i egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden, tillsyn av objekt som ännu inte inventerats samt händelsestyrd tillsyn. Därutöver tillkommer resursbehov för viss administration samt eventuella tillsynsprojekt.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet, God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag,

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom förorenade områden. Tillsynsbehovet är främst behovs prioriterat och händelsestyrt.

Händelsestyrd tid

I området ingår handläggning av anmälan enligt miljöbalken när föroreningar påträffas vid exempelvis grävarbeten och byggnationer samt vid klagomål eller tillbud. Vid klagomål och tillbud bedrivs även tillsyn och uppföljning av efterbehandlingsåtgärder/ sanering/ avhjälpandeåtgärder.

Behovsprioriterad tid

Den huvudsakliga tillsynstiden hamnar under behovsorienterad tid. Tillsynstakten styrs av det nationella miljö kvalitetsmålet för förorenade områden och mer preciserade regionala delmål.

Det nationella målet är att alla förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön 2050. Det vill säga de mest prioriterade områdena behöver åtgärdas. Följande regionala

tilläggs mål finns inom förorenade områden och dessa har använts för att beräkna tillsynsbehovet.

År 2025 är minst 25 procent av områdena med mycket stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade.

År 2025 är minst 15 procent av områdena med stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade.

År 2050 har alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön blivit åtgärdade.

Tillsyn av objekt som identifierats eller inventerats (branschklassats - BKL)

För att kunna göra denna prioritering behöver både nedlagda och pågående verksamheter identifieras och inventeras. **Identifieringen** görs genom branschklassning (BKL) där man utgår från de risker branschen generellt kan medföra. Resultatet blir en branschklassning där BKL1 = mycket stor risk, BKL2 = stor risk, BKL3 = måttlig risk och BKL4 = liten risk.

Branschklassningen är en gruppriskklassning som baseras på generella bedömningar utifrån vilken verksamheten/ bransch som funnits på platsen.

Ett identifierat potentiellt förorenat område, behöver inte vara förorenat i praktiken eller komma att kräva efterbehandlingsåtgärder.

Därefter inträder **inventeringsfasen**. Inventeringen börjar med områdena i de högsta branschklasserna (BKL 1 eller 2), det vill säga i en prioriteringsordning utifrån branschklassningen. Inventeringen görs enligt en metodik (MIFO, Metodik för Inventering av Förorenade Områden). Fas 1 omfattar en orienterande studie och resulterar i en riskklassning. Fas 2 omfattar en översiktlig undersökning och en ny riskklassning.

Riskklassningen är ett första steg för att avgöra vilka områden man bör gå vidare med. Många områden kan avskrivas i ett senare utredningsskede. Det är därför viktigt att bedöma resursbehovet även för genomförande av denna inventering. Motsvarande insatser kan bli aktuella även för ej identifierade objekt som aktualiseras exempelvis efter tips från allmänheten eller annan tillkommande information, som exempelvis ny information om föroreningar eller föroreningskällor.

Ett regionalt miljömål har varit att alla potentiella förorenade områden skulle ha varit riskklassade enligt MIFO (Metodik för Inventering av förorenade områden) fas 1 senast 2020. Vår kommun har enligt länsstyrelsens register 17 objekt som måste

inventeras. Enheten har tagit fram en handlingsplan för förorenade områden som används som underlag för prioritering av arbetet med förorenade områden. Enheten anser att minst 5 objekt per år är rimligt att inventera enligt MIFO 1. Vid bedömning av behovet används en schablontid på 8 timmar per objekt vilket innebär 40 timmar per år. Objekten kan vara både pågående verksamheter och nedlagda.

Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden (riskklass 1 och 2)

De mest prioriterade objekten det vill säga de områden som har riskklass 1 (mycket stor) eller riskklass 2 (stor risk) för påverkan på människors hälsa eller miljö ska åtgärdas. Även förorenade områden med lägre riskklass eller som enbart är branschklassade men som ändå bedöms som prioriterade räknas hit.

Behovet har beräknats genom att vi har använt oss av en schablontid på 200 timmar som har föreslagits i en central tillsynsvägledning för förorenade områden. Det är en grov uppskattning och i verkligheten kan tidsåtgången variera kraftigt mellan olika objekt.

I behovet ingår hela hanteringen av objektet, det vill säga all tillsynstid som krävs från initiering tills dess att objektet kan anses vara slutligt åtgärdat. Idag har vi 0 objekt som har påbörjats med riskklass 1 eller 2. Under 2025 planeras det att påbörjas med 1 objekt inom den här kategorin vilket beräknas ta 50 h per år tills det är ansett att det är åtgärdat.

Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden (riskklass 3 och 4)

Behovet har beräknats genom att vi har använt oss av en schablontid på 200 timmar som har föreslagits i en central tillsynsvägledning för förorenade områden. Det är en grov uppskattning och i verkligheten kan tidsåtgången variera kraftigt mellan olika objekt.

I behovet ingår hela hanteringen av objektet, det vill säga all tillsynstid som krävs från initiering tills dess att objektet kan anses vara slutligt åtgärdat. Idag har vi 2 objekt som har tidigare påbörjats med riskklass 3 och 4. Under 2025 planeras det att påbörjas fortsätta med ett av objekten och det andra planeras att påbörjas 2026.

Tillsyn av bidragsfinansierade objekt

Tillsyn av objekt där ansvar saknas hanteras i huvudsak som Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden fram till dess att det står klart att ansvar saknas.

Därefter kommer objektet inte längre att kunna drivas framåt via tillsyn utan det krävs att kommunen söker statliga bidrag för dessa områden. Fördelningen av statliga bidrag beror på exempelvis nationella prioriteringar och tillgång till bidragsmedel. Om kommunen beviljas statliga bidrag för genomförande av eventuella bidragsfinansierade utredningar och åtgärder kan tillsynen fortsätta för dessa områden på samma sätt som för den egeninitierade tillsynen.

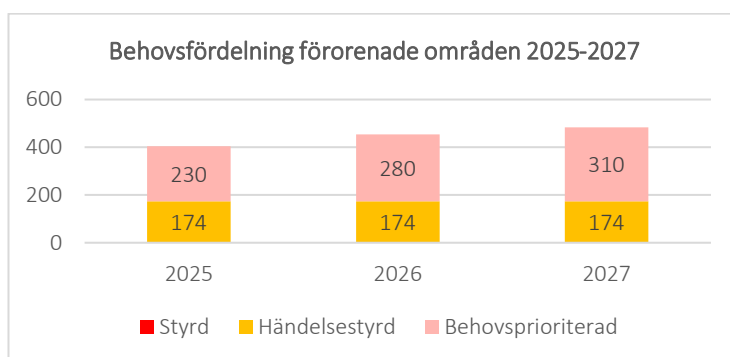
Tillsynen delas in i tre faser: utredning, åtgärd och uppföljning.

För de förorenade områden som drivs med bidragsmedel är behovet av tillsyn fördelat på den tid som regleras i beslutet om statliga bidrag.

För 2025 finns en osäkerhet kring behovet av nedlagd tid för det bidragsfinansierade objekt Åhaga då en förundersökning skett under 2024 och en ansökan om ytterligare medel kommer att skickas in under hösten 2024 för en huvudstudie. Får kommunen medel för en huvudstudie behövs uppskattningsvis 50 timmar under år 2025 samt 2026 för att kunna bedriva tillsyn av bidragsfinansierade objekt. Detta är en uppskattning av den tid som kommer läggas ner för att samordna utredningsfasen om bidrag beviljas.

Sammanställning av resursbehov - förorenade områden

Årets utredning visar på ett behov av 404 timmar det vill säga 0,44 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla tillsynsbehovet inom förorenade områden 2025. Behovet inom förorenade områden bedöms öka med anledning av att fler större objekt kommer att hanteras genom egeninitierad tillsyn av både riskklass 1 och 2 samt riskklass 3 och 4. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt Figur 7, nedan.

Figur 7. En figur som visar på resursbehov för förorenade områden 2025-2027.

4.3 Hälsoskydd

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar den hälsoskyddstillsyn som utgår från kapitel 9 i miljöbalken samt andra lagar såsom Smittskyddslagen, Strålskyddslagen och Tobakslagen.

Hälsoskyddstillsynen syftar till att skydda människors hälsa i bostäder, offentliga eller allmänna lokaler och lokaler där människor får vård eller behandling, samt smittskydd. Nämndens ansvar är att undanröja och förebygga olägenheter.

Tillsynsobjekten delas in i anmälningspliktiga (H) och icke anmälningspliktiga (UH) verksamheter.

Anmälningspliktiga verksamheter (H) är:

- Skärande och stickande hygieniska behandlingar
- Bassängbad som är tillgängliga för allmänheten och för större sällskap
- Förskolor, skolor, fritidshem och gymnasier
- Kosmetiskt solarium som upplåts till allmänheten

Enligt 45 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska kommunen ägna särskild uppmärksamhet åt:

- Byggnader som innehåller en eller flera bostäder och tillhörande utrymmen
- Lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande
- Samlingslokaler där många människor brukar samlas
- Hotell, pensionat och liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad
- Idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna för allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor
- Lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling
- Lokaler för förvaring av djur

Andra verksamheter som omfattas av hälsoskyddstillsynen är:

- Evenemang med höga ljudnivåer; t.ex. konserter, festivaler, föreställningar
- Strandbad

Verksamheter som inte är anmälningspliktiga omfattas av behovsprioriterad tillsyn och händelsestyrd tillsyn.

Smittskydd

Smittskyddsarbetet ska förhindra spridning av främst samhällsfarliga sjukdomar och regleras i Smittskyddslagen. Miljöförvaltningen arbetar för att förhindra objektburen smitta i sitt tillsynsarbete. Objektburen smitta är alla sjukdomar som kan spridas mellan objekt och människa. Alla typer av objekt och djur ingår i begreppet, till exempel ventilationsanläggningar, vattenanläggningar utomhus eller inne i fastigheter och andra vatteninstallationer, vilda djur, skadedjur och sällskapsdjur.

Arbetet med smittskydd innebär också mycket annat inom flera av kommunens tillsynsområden enligt miljöbalken. Några exempel är att vid handläggning av enskilda avlopp ställs krav för att minska risk för läckage av smittämnen till grundvatten och brunnar, och vid planerad tillsyn på förskolor ställs krav på rutiner för hygien. Vid en pandemi kan tillfälliga regler införas för att till exempel minska trängsel eller på olika sätt minska smittspridningen. Tillsyn över dessa tillfälliga regler kan vara miljönämndens ansvar.

Tobakslagen, rökfria miljöer

För att skydda människor för passiv rökning finns det miljöer där det enligt tobakslagen är förbjudet att röka. Syftet med lagen är också att hindra eller fördröja att barn och ungdomar börjar röka. Tobakslagen förbjuder rökning i vissa offentliga miljöer och lokaler dit allmänheten har tillträde. Det gäller till exempel lokaler för skol- och barnomsorg, hälso- och sjukvård, hotell, allmänna färdmedel och restauranger och caféer. Privatbostäder omfattas inte av rökförbudet. Rökförbudet omfattar även vissa allmänna platser utomhus: bland annat uteserveringar, entréer till rökfria lokaler, kollektivtrafikens områden utomhus, inhägnade platser för idrott och lek. Rökförbudet omfattar även elektroniska cigaretter, örtprodukter för rökning med mera.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Giftfri miljö, Frisk luft, God bebyggd miljö, Säker strålmiljö.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

I den styrda tillsynen inom hälsoskydd ingår anmälningspliktiga verksamheter (H-verksamheter) såsom skolor, förskolor, bassängbad, solarium och de som innebär risk för spridning risk av sjukdom genom blodsmitta.

I kommunen finns i nuläget 46 H-verksamheter som nämnden har tillsynsansvaret för, varav 34 st är skolor, förskolor och fritidshem. Skolorna och förskolorna har högsta prioritet, detta är även ett fokusområde i den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken, och får tillsyn regelbundet vartannat år. Skolor får tillsyn jämna år medans förskolorna får tillsyn udda år. Fritidshemmen är kopplade till skolorna och därför görs den tillsynen i samband med övrig skoltillsyn. Ett sätt att effektivisera tillsynen. Verksamheterna berörs av tobakslagen och därför ingår tillsyn på rökfria miljöer i samband med den ordinarie tillsynen.

Var 7:e månad, vilket blir 1 gång per år, mäter kommunen cesiumstrålning på 11 utvalda platser, varav 4 rapporteras till Strålsäkerhetsmyndigheten, för att följa upp Tjernobyl-olyckan 1986. Annan miljöövervakning som har lagts under den här kategorin är Luft i Västs mätning som sker vid kommunens bibliotek i Svenljunga. Där hjälper kommunen till att sätta upp mätutrustning, byta provtagnings kit och skicka in för analys samt delta på årsmöten som arrangeras av Luft i Väst.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tid omfattar bland annat hantering av ansökningar, anmälningar, klagomål, remisser, samt rådgivning och stöd. Även tid för överklagningsärenden, miljösanktionsavgifter och anmälan om brott enligt miljöbalken ingår i den händelsestyrda tillsynen. Specifikt inom hälsoskyddsområdet ingår bland annat handläggning av anmälan om nya lokaler och verksamheter, anmälan/klagomål om olägenhet för människors hälsa, anmälan eller ansökan utifrån lokala föreskrifter m.m. Här ingår även extra tillsyn som går utöver den normala planerade tillsynen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden omfattar den planerade tillsynen på de ej anmälningspliktiga verksamheterna såsom flerbostadshus, tillfälliga boenden, vårdlokaler, gruppboenden, idrottslokaler, frisörer, fotvård, strandbad, samlingslokaler m.m. Dessa objekt kallas UH-objekt. Den kan även omfatta nationella och länsvisa tillsynsprojekt, inventeringar med mera.

I kommunen finns i nuläget 65 UH-verksamheter, som nämnden har tillsynsansvaret för och kännedom om. Dessa har i allmänhet ett lägre tillsynsbehov än anmälningspliktiga verksamheter. Beroende på tillsynsbehov får de tillsyn vart tredje år till vart femte år.

Tillsynsbehovet för UH-verksamheterna har tagits fram genom tidigare erfarenheter av verksamheterna, utifrån tidigare inspektionsrapporter och eventuellt inkomna klagomål. De verksamheter som aldrig har haft tillsyn prioriteras upp.

Enheten har inte tidigare genomfört någon bostadstillsyn, vilket innebär tillsyn på hyresvärdar och deras fastigheter. Denna projektinriktade tillsyn pågår från och med i år 2023 till och med 2027. Då det saknas erfarenhet kring denna typ av tillsyn är det svårt att uppskatta eventuell tid för ytterligare tillsyn eller uppföljningar som kan tänkas behövas.

Tillsyn av rökfria miljöer görs i samband med annan inplanerad tillsyn på hälsoskyddsverksamheter. Utöver detta så kommer under 2025 kommer en riktad tillsynsinsats på kommunens lekplatser att utföras.

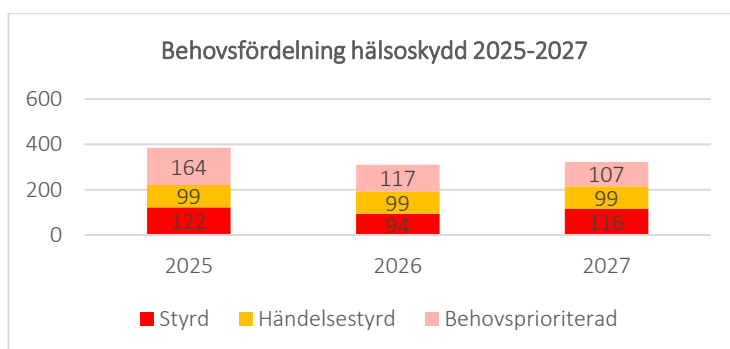
Behovet för tillsynen för tid finns sammanställt i tabell 3 nedan.

Tillsynsfrekvens hälsoskyddsverksamheter	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027
H-verksamheter - skola/förskola/fritids	88	48	88
H-verksamheter - stickande/skärande/blodsmitta	12	24	12
UH – verksamheter – normalt tillsynsbehov	90	63	51
Tillsyn rökfria miljöer	32	12	14
Totalt	222	147	165

Tabell 3. Sammanställning tillsynsbehov på hälsoskyddsverksamheter.

Sammanställning av resursbehov – hälsoskydd

Årets utredning visar på ett behov av 385 timmar det vill säga 0,42 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla tillsynsbehovet inom hälsoskydd 2025. Året efter beräknas behovet minska till 0,34 ÅA. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt nedanfigur 8.

Figur 8. Figuren visar resursbehovet för hälsoskydd 2025 -2027.

4.4 Små avlopp

Beskrivning av området

Små avlopp är avloppsanläggningar som är dimensionerade för mindre än 200 personekvivalenter. Enheten har valt att även inkludera anläggningar större än dessa, det vill säga kommunens avloppsreningsverk under detta avsnitt.

Inrättandet av små avloppsanläggningar kräver tillstånd enligt miljöbalken. Tillsynen omfattar alla små avlopp som finns i kommunen och den syftar bland annat till att minimera närsaltläckage, läckage av syreförbrukande ämnen och smittspridning.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet, Levande sjöar och vattendrag,

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid som förekommer är den tillsynen som sker på de kommunala anmälningspliktiga reningsverken vilket är 2 st C-verksamheter.

Händelsestyrd tid

Specifikt inom området för små avlopp ingår bland annat handläggning av avloppsansökningar, avloppsanmälningar, slamtömningsdispenser, föreläggande och förbud med mera. Här ingår även rådgivning vid fastighetsförsäljning och nyanläggning av avlopp.

Mängden inkomna ansökningar och anmälningar påverkas av hur många utskick om tillsyn som sker. Då enheten ser ett behov att öka mängden tillsyner av små avlopp kommer detta påverka den händelsestyrda tiden genom en ökning i tid.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden för små avlopp inbegriper inventering och tillsyn av små avloppsanläggningar.

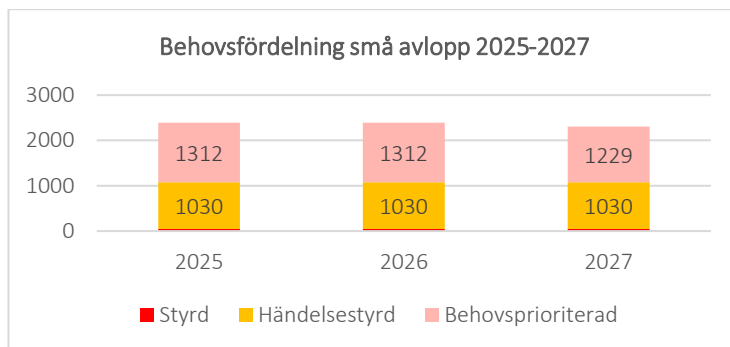
I kommunen har vi idag kännedom om cirka 2400 hushåll med små avloppsanläggningar. Det finns ett stort mörkertal och innebär att det uppskattningsvis finns cirka 600 eller fler små avlopp som vi inte har kännedom om.

Tillsynen på små avlopp är på väg att förändras till riskbaserad tillsyn. Även inrapporteringssystemet till Havs- och vattenmyndigheten kommer att förändras till 2026 vilket ställer krav på vilka uppgifter som finns registrerade i Vision. Det betyder att tid för arbete med förberedelser och inmatning av uppgifter i Vision måste avsättas löpande i samband med att tillsynsärenden eller ansökningar hanteras.

Nämnden har som mål att 5 % av de små avlopp som inte har en godtagbar rening ska åtgärdas årligen. Detta är även ett regionalt miljömål samt mål från Havs- och vattenmyndigheten. Enheten har satt en nivå på att göra utskick om tillsyn till 250 små avlopp per år, vilket motsvarar 829 timmar för 2025. Under åren 2020–2023 har snittet legat på 3,4 % som har åtgärdats. Tillsynstakten har då legat på utskick om tillsyn till mellan 100 till 150 fastigheter per år beroende på resurser på plats. Detta betyder att vi måste öka vår tillsynsnivå och göra utskick till minst 250 fastigheter per år för att uppnå en åtgärdstakt på 5%.

Sammanställning av resursbehov – små avlopp

Årets utredning visar ett behov av 2390 timmar det vill säga 2,61 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla tillsynsbehovet inom området små avlopp 2025. Året efter beräknas behovet ligga fortsättningsvis på 2,61 ÅA . Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 9.

Figur 9. Figuren visar resursbehovet för små avlopp 2025 -2027.

4.5 Naturvård och skyddade områden

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 7 i miljöbalken.

Nämnden har ansvar för tillsynen i fråga om:

- Naturreservat (som har beslutats av kommunen)
- Kulturresevat (som har beslutats av kommunen)
- Naturminne (som har beslutats av kommunen)
- Vattenskyddsområde (som har beslutats av kommunen)
- Biotopskyddsområde (som har beslutats av kommunen)
- Djur- och växtskyddsområde (som kommunen har meddelat föreskrifter om enligt 7 kap.)
- Strandskyddsområde (utom den tillsyn som omfattas av länsstyrelsens ansvar enligt 7 §)
- Områden och föremål som omfattas av ett interimistiskt beslut meddelat av kommunen enligt 7 kap.

När det gäller områden med naturvård ska tillsynen syfta till att bevara den biologiska mångfalden. Nämndens ansvar inom naturvård inbegriper tillsyn över kommunens skyddade områden, handläggning av strandskyddsdispenser och bevakning av skyddade områden i planerings/exploateringsarbetet.

Ansvar för tillsyn av naturreservat och skyddade områden exklusive vattenskyddsområden och strandskyddsområde kommer att ligga på kommunens kommunekolog vars tjänst ligger på Plan- och exploateringsenheten, tid för dessa ansvarsområdet hanteras därför inte i denna behovsutredning.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Ett rikt växt- och djurliv, Levande sjöar och vattendrag, bara naturlig försurning, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmark, levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Grundvatten av god kvalitet.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom området för naturvård.

Händelsestyrd tid

Specifikt inom naturvårdsområdet ingår bland annat att handlägga strandskyddsdispenser, yttra sig över förhandsbesked och bygglov.

Nämnden handlägger cirka 20 strandskyddsdispenser per år. Frågor dyker också ofta upp i andra tillsyns- eller prövningsärenden som nämnden handlägger, som till exempel ansökan om bygglov, utökning av verksamheter eller påverkan av befintliga verksamheter på naturmiljön. Vid den typen av ärenden stöttar

kommunekolog övriga handläggare.

Svenljunga är en kommun med många sjöar och enligt uppgifter från Länsstyrelsen i Västra Götaland låg Svenljunga kommun på 9:e plats i Västra Götalands Län över antalet beslut om dispenser under 2022. Inom Sjuhärad låg Svenljunga på andra plats efter Borås stad.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden inom området för naturvård inbegriper tillsynen inom vattenskyddsområden och strandskydd.

Vattenskyddsområden

I åtgärdsprogrammet från vattenmyndigheterna (åtgärd 3) står att kommunerna ska genomföra regelbunden tillsyn av vattenskyddsområden samt säkerställa ett långsiktigt skydd för nuvarande och framtida dricksvattenförsörjning. Kommunen har idag 13 kommunala vattenskyddsområden och tillsynen görs i samband med tillsynen inom miljöskydd. Det finns inga siffror framtagna för det exakta tillsynsbehovet inom detta område. VA- enheten arbetar med att se över vattenskyddsföreskrifterna under 2024. Miljötillsynen under 2025-2027 kommer därför att fokusera på tillsyn inom kommunens vattenskyddsområden.

Strandskydd

Svenljunga är en kommun med mycket vatten som vi är rädda om. Det finns därför ett behov att bedriva regelbunden tillsyn i områden kring våra sjöar. Genom utsökning i våra kartsystem har 2201 byggnader identifierats inom strandskyddat område. Det är alla typer av byggnader så som bostadshus, uthus, skärmtak osv. 772 byggnader är klassade som bostadshus. Byggnaderna är utfördelade på 813 fastigheter.

Efter utsökning i kommunens diariesystem har cirka 230 strandskyddsdispenser beviljats sedan år 2000. Hur många dispenser som beviljats mellan 1975 och 2000 är oklart. Enheten har inte arbetat med uppföljning av givna dispenser vilket belystes i samband med att enheten fick tillsyn av Länsstyrelsen under hösten 2022. Dispensen gäller i 5 år och samtliga dispenser behöver följas upp. Vi bedömer att det finns ett behov att samtliga givna dispenser följs upp inom en 10 års period vilket innebär att 23 stycken uppföljande strandskyddstillsyner behöver genomföras. Detta antal kommer marginellt öka varje år inom några år då nya dispenser ges årligen.

Behovet att utföra strandskyddstillsyn på de byggnader som inte ansökt om strandskyddsdispens bedömer enheten är stort. Enheten gör bedömningen att då

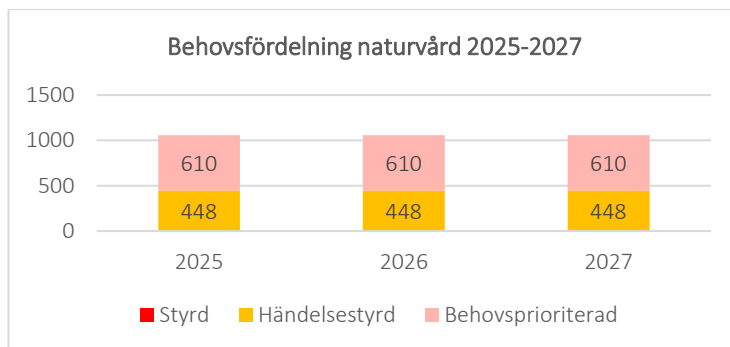
strandskyddstillsynen historiskt sett varit bortprioriterad är det verkligen behovet att samtliga byggnader bör få tillsyn inom en 10 års period. Detta innebär att cirka 81 tillsynsbesök bör genomföras årligen. Med tanke på de resurserna som enheten har i dagsläget så kommer en prioritering behöva göras i samband med tillsynsplaneringen.

Behovsutredningen för 2024-2026 gjordes en bedömning baserat på antalet byggnader inom strandskyddat område. Behovet har reviderats då en bedömning har gjorts baserat på antalet fastigheter istället. Detta har lett till en någon minskning av tillsynsbehov. Utefter tillsynens som utförts under 2024 så har istället tiden per strandskyddstillsyn höjt så tidsåtgången är större än vad vi först beräknat.

Med en ökad tillsynstakt för strandskydd bedöms detta leda till en ökad mängd ansökningar för de åtgärder som upptäckt vid tillsyn och saknar dispens. Uppskattningen är att hälften av tillsynsbesöken leder till en ansökan baserat på den tillsyn som gjorts tidigare.

Sammanställning av resursbehov – naturvård och skyddade områden

Årets utredning visar på ett behov av 1058 timmar det vill säga 1,16 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla tillsynsbehovet inom naturvård & skyddade områden 2025. Året efter beräknas behovet ligga på samma nivå på 1,16 ÅA. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 10.

Figur 10. Figuren visar resursbehovet för naturvård 2025 -2027.

4.6 Livsmedel

Beskrivning av området

Syftet med livsmedelslagstiftningen och livsmedelskontrollen är att alla konsumenter får säkra livsmedel som är producerade och hanterade i enighet med

lagstiftningen. Det innebär att de ska hanteras på ett hygieniskt sätt så att konsumenten inte blir sjuk och vara rätt märkta så att konsumenten kan göra medvetna val.

Livsmedelsföretag och livsmedel kontrolleras regelbundet. Kontrollen ska vara riskbaserad, ändamålsenlig och likvärdig för alla företag och organisationer.

Verksamheterna delas upp efter typ av livsmedel;

- Dricksvatten
- Livsmedelstillverkning
- livsmedelshantering

Denna uppdelning bygger på de krav som finns på årlig rapportering till livsmedelsverket.

Inom enheten delas verksamheterna upp inom områdena:

- Restaurang
- Detaljhandel (butik)
- Omvårdnadskök
- Skolkök
- Mottagningskök
- Bageri
- Café
- Grossist
- Transport
- Tillverkning
- Mfl.

Nytt tillsynsområde från och med 2024 är kontroll av material i kontakt med livsmedel. Kontrollen riktar sig mot verksamheter som tillverkar, förädlar, importerar och säljer kontaktmaterial.

Vissa objekt som omfattas av livsmedelslagen omfattas även av miljöbalken.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Begränsad klimatpåverkan, Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet.

Nationella operativa mål: Under tidsperioden 2023-2025 gäller 19st operativa mål varav 6st är aktuella för Svenljunga kommun.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Den huvudsakliga kontrolltiden inom området livsmedel utgörs av styrd tid dvs planerad kontroll på registrerade verksamheter. Inom en femårsperiod ska alla verksamheter och alla relevanta lagstiftningsområden kontrolleras. Vid de flesta kontrolltillfällen görs en baskontroll, vilket innebär att man tittar på allmän hygien, säker hantering, temperaturkontroll och allergenhantering. Denna kontroll utgör majoriteten av kontrollerna. Övriga lagstiftningsområden så som till exempel märkning, näringsvärden, provtagning, import, material i kontakt med livsmedel blir fördjupade kontroller som kan fördelas mer fritt över en femårsperiod. Viktiga nationella mål så kallade operativa mål för livsmedelskontrollen hittar man även i den nationella planen för kontrollen i livsmedelskedjan (NKP). Detta kan göra att behovet att kan variera från år till år.

I kommunen finns i nuläget cirka 129 livsmedelsverksamheter (26st dricksvatten, 8st livsmedelstillverkning, 95st livsmedelshantering) som nämnden har kontrollansvaret för.

Av miljökvalitetsmålen är tre av de sexton målen identifieras som särskilt relevanta för livsmedelskontrollen. Dessa är Begränsad klimatpåverkan, Gifrfri miljö, Grundvatten av god kvalitet. Vår kommun bidrar till minskad miljöpåverkan genom information och kontroll av säkra livsmedel samt redlighet i livsmedelshantering.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tid omfattar bland annat hantering av anmälningar, klagomål, livsmedelsburna utbrott, remisser, samt rådgivning och stöd. Specifikt inom området för livsmedelskontrollen ingår bland annat handläggning av anmälan om registrering, RASFF dvs. kontroll av återkallade livsmedel, misstänk matförgiftning, sanktionsbeslut, kontroll av ny registrerade verksamheter mm. Här ingår även uppföljande tillsyn som går utöver den normala planerade tillsynen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen.

Behovsprioriterad tid

Livsmedelskontrollen har en liten andel behovsprioriterad tid. Det som ingår i den tiden är bland annat informationsutskick till verksamheter, inventering och kartläggning av verksamheter och myndighetssamverkan.

Animaliska biprodukter (ABP)

Animaliska biprodukter omfattas av en särskild lagstiftning från EU där miljönamnden har tillsynsansvar. På livsmedelsanläggningar handlar det om att avfall med animaliskt ursprung hanteras och transporteras bort på rätt sätt. Denna kontroll bedöms ha lågt kontrollbehov och görs lämpligen i projektform.

Material i kontakt med livsmedel

I dagsläget finns inga kända verksamheter som omfattas av detta tillsynsområde. En kartläggning kommer att utföras under hösten 2024.

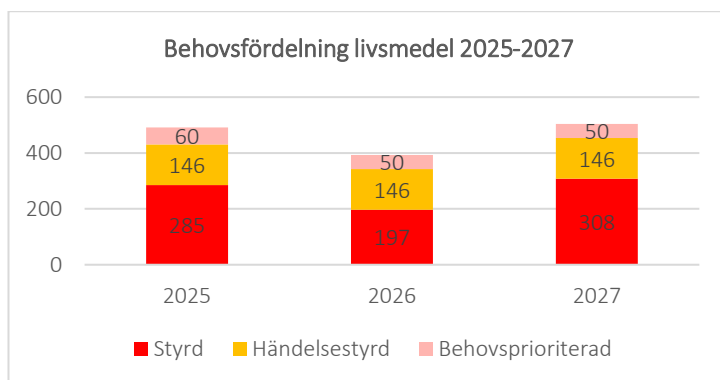
Engångsförpackningar för snabbmat

Den som erbjuder snabbmat i engångsförpackningar av plast måste erbjuda ett flergångsalternativ samt upplysa kunder om miljöfördelar mm.

Fram till 1 jan 2026 omfattas bara verksamheter som säljer mer än 150st förpackningar per dag men efter detta datum sänks gränsen till 75st per dag. Miljöenheten har information på hemsida samt direkt till de verksamheter som misstänks beröras.

Sammanställning av resursbehov – livsmedel

Årets utredning visar på ett behov av cirka 0,54 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla tillsynsbehovet inom området livsmedelskontrollen under 2025. Den uppskattade tiden för handläggning inom området ligger totalt på 491 timmar. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 11.

Figur 11. Figuren visar resursbehovet för livsmedel 2025 -2027

4.7 Övergripande arbete- Administration och ledning

Beskrivning av området

För att nämndens arbete ska fungera ändamålsenligt och effektivt krävs ett löpande övergripande arbete i form av administration och ledning. Det är skattefinansierad tid, som inte är tillsynsrelaterad. Det innebär arbetsuppgifter som bland annat registrering, fakturering, nämndrelaterat arbete, arkivrelaterade uppgifter, diverse administration (beställning av kontorsmaterial med mera) samt

verksamhetsutveckling. Här ligger även all tid som chefer/ledning behöver lägga för att fullgöra sitt verksamhets-, ekonomi- och personalansvar.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

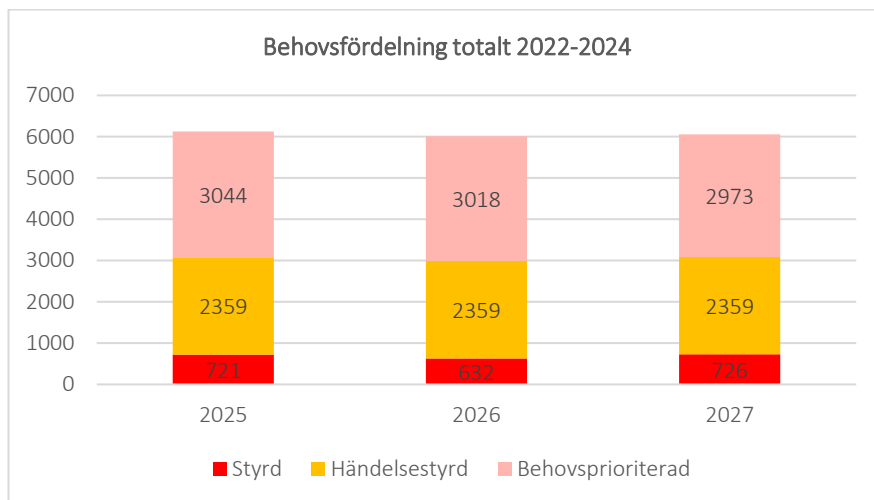
Timmarna för registrering, expediering och ekonomiarbete är beräknade baserat på övriga teams behovsuppskattningar. Administrationen har även som syfte att arbeta med enhetens digitala verksamhetsutveckling. Hela enheten har ett stort behov av att få komma ikapp med digitaliseringen. Tillsammans med administrationen behöver man kartlägga enhetens behov framöver och ta fram en plan för vart man vill vara om 3-5 år. Det man kan anta är att behovet är större än enhetens resurser. En översyn av administrationen på enheten och förvaltningen pågår just och planeras att ses över under hösten 202 för att kartlägga fördelningen av de administrativa tjänsterna mellan förvaltningens enheter. Därför har vi valt att exkludera administrationen under detta årets behovsutredning. Då det inte finns någon korrekt uträkning för det egentliga behovet eller den framtida fördelningen av tjänsterna.

5. Resursbehov sammanställning

Behovsutredningen omfattar en period på tre år, 2025-2027. För att få en någorlunda jämn resursfördelning mellan åren och därmed lättare kunna planera eventuell tillsättning, har en noggrann avvägning gjorts av vilka uppgifter som bör ingå respektive år.

Behovsutredningen visar på ett samlat behov av 6124 timmar för 2025, exklusive administration och ledning, vilket motsvarar 6,7 årsarbetskrafter.

Timmarna, exklusive administration och ledning, är uppdelade mellan tillsynsområdena enligt figur 12.

Figur 12 Figuren visar på det totala resursbehovet 2025-2027

Budgetramen 2024 rymmer 5,5 årsarbetare, varav det i dagsläget finns 5 årsarbetare anställda. Om medel inte tillförs så medför skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser att nämnden kommer behöva prioritera bort timmar eller delvis ändra ambitionsnivån 2025.

Resultatet blir att nämnden saknar 1,2 årsarbetare för att uppfylla behovet om man jämför med de budgeterade resurserna.

Av de fastställda behoven 2025 går 52% att avgiftsfinansiera för miljö. Resterande 48% måste skattefinansieras. Uträkning är baserad på att livsmedel exkluderas då livsmedel har en separat budget. Av de fastställda behoven 2025 för livsmedel går 62% att avgiftsfinansiera för miljö. Resterande 38% måste skattefinansieras.